

Tiksinme-Hayat İlişkisi

(Reşat ÖNDER)

Tiksinme duygusu, başka duygulardaki kadar belirgin olmamakla birlikte, insanları birbirinden uzaklaştıran bir unsurla belirlenmiştir. Tiksinme, fiziki yönden, midenin iç yüzeyinin şu yada bu gibi bir uyarımın etkisinde kalması halinde ortaya çıkmaktadır. Bununla birlikte, “kusma” eğilimlerinin ve çabalarının ruhsal hayatla ilgili bir olay olması da mümkündür. Bu durumda, tiksinme duygusunun insanları birbirinden uzaklaştıran bir etken olarak rol oynadığını görüyoruz. Daha sonraki olaylar bu kanımızı kuvvetlendirmektedir. Tiksinme, bir nefret davranışıdır. Tiksinme ile giden yüz ifadeleri, çevreyi hor görmeyi ve bir problemi herhangi bir şeyi kendinden uzak tutacak şekilde çözmeyi dile getirir. Bu duygu, bir insanın, hoşuna gitmeyen bir durumdan kendini uzak tutmasını mümkün kılacak bir özür olarak kolayca kötüye kullanılabilir. Bulantı halini taklit etmek (sanki gerçekten midesi bulanıyormuş gibi hareket etmek) kolaydır, bir kerede insanın midesi bulandı mı, o anda içerisinde bulunduğu bir toplantıdan ister istemez kaçmak zorunda kalacaktır. Tiksinme, yapay olarak yaratılması en kolay olan duygulardan biridir. Her insan kolayca bir bulantı hali yaratmaya kendini alıştırmalıdır. Böylece gerçekte zararsız olan bir duygu, topluma karşı güçlü bir silah yada toplumdan kaçmak için şaşmaz bir bahane haline gelmektedir.¹

Bu tiksinme gerekmediği halde kişiye verilen bir ikram karşısında gerçekleştiğini düşünün. İkrâm eden taraf bunu kendisine karşı yapılmış bir saygısızlık, aşağılama kabul edecek ikili ilişkilerini bir tepki olarak kesecektir. “Tiksinme bir nefret davranışıdır” demiştik. İşte bu nefretin giderilmesi hakkında **Spinoza** şöyle demektedir: “**Nefret, karşılıklı olmakla artar ve sevgiyle ortadan kalkar.** Sevginin bütünüyle bastırıldığı nefret sevgiye dönüşür. Çünkü sevgi, nefretten daha büyüktür.”²

¹ ADLER, a.g.e., s.429.

² HANÇERLİOĞLU, Felsefe, a.g.e., “Tiksinti” mad.